

Ефективна економіка № 12, 2017

УДК 331.556.4

Р. Д. Стаканов,

к. е. н., доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ІМПЕРАТИВИ ФОРМУВАННЯ ГІБРИДНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Roman D. Stakanov,

PhD, Associate Professor at the Chair of World Economy and International Economic Relations of Institute of International Relations,

Taras Shevchenko National University of Kyiv.

THE IMPERATIVES OF HYBRID REGIONAL MIGRATION POLICY CREATION

Стаття присвячена дослідженню формування та розвитку гібридних міграційних систем. На сьогодні, трансформація ефективності міграційної політики може виступати фактором життєздатності регіонального інтеграційного об'єднання. Канада та Австралія проходять трансформацію від міграційної системи пропозиції до гібридної міграційної системи, а США рухається в напрямку такої комбінованої системи від системи, що базується на попиті. Як Австралія, так і Канади включають до свої традиційних міграційних селективних систем положення про пріоритетність потреб роботодавців, а США планує збільшити якість людського капіталу мігрантів за рахунок запровадження власної міграційної системи балів. Всі міграційні системи після досягнення рівня міграційного регулювання аналогічного ЄС змушені будуть вирішувати питання комунітраної ефективності міграційної політики, а окремі регіональні об'єднання (зокрема, НАФТА та ANZCERTA) мають можливість вийти на рівень ефективної гібридної системи без досягнення максимального рівня регіональної економічної інтеграції

The article is devoted to the formation and development of hybrid migration systems. The transformation of the migration policy effectiveness can be a factor in the viability of regional integration organizations. Canada and Australia are undergoing a transformation from the supply-driven migration system to the hybrid system, and the United States is moving towards a combined system from a demand-driven system. Both Australia and Canada incorporate the priority of employers' needs into their traditional selective systems, and the United States plans to increase the quality of migrants' human capital through the introduction of their own points system. All migratory systems will, after reaching the EU level, be able to address the issue of communitarian efficiency of migration policy, and some regional associations (in particular, NAFTA and ANZCERTA) have the opportunity to reach the level of an effective hybrid system without achieving the maximum level of regional economic integration

Ключові слова: *трудова міграція, міграційна політика, регіоналізація, міграційна система, США, Канада, Австралія.*

Keywords: *labour migration, migration policy, point system, regionalization, migration system, US, Canada, Australia.*

Актуальність теми дослідження. Міжнародна трудова міграція, яка активно розвивається в ХХ ст., знаходиться у значній залежності від міграційного регулювання. Зважаючи на слабкість глобальних інститутів регулювання міграції, ключовими рівнями такого управління виступають національний, а також регіональний, який набуває все більшої ваги. При виборі типу міграційної політики більшість країн світу послуговуються кон'юнктурними потребами роботодавців та короткостроковими запитами економіки країни імміграції. Однак, окремі країни та регіони, в першу чергу традиційної імміграції, мають більш схильність до залучення робітників на основі їхнього людського капіталу та довгострокових потреб економіки. Однак, на сьогодні все більш вагомою стає тенденція до поступового використання комбінованої (гібридної) системи, яка використовує інструментарій як demand-driven, так і supply-driven міграційних систем, синтезує новий підхід, який здатен поєднувати стратегічні орієнтири розвитку економіки, з урахуванням, як довгострокових потреб у високоякісний робочій силі, так і має можливість задовольнити поточні потреби економіки в певних типах робітників. Дане дослідження буде спрямоване на вивчення сучасного етапу формування гібридних міграційних систем в регіоні Океанії та Північної Америки.

Аналіз останніх публікацій. Питання розвитку міжнародної трудової міграції, міграційна політики окремих країн та регіонів досліджувались рядом українських та зарубіжних науковців, серед яких в першу чергу варто виділити Дж. Борхаса, А. Вінтерса, А. Гайдучького, С. Дрінквотера, І. Івахнюка, Е. Лібанову, О.Малиновську, С. Метельова, Д. Рату, А. Румянцева, О. Старка, А. Філіпенка, Дж. Флореса, О. Шниркова, також значну увагу даному питанню приділяється в звітах та окремих спеціальних дослідженнях ряду міжнародних організацій, зокрема Міжнародної організації праці, Міжнародної організації з міграції, Організації економічного співробітництва та розвитку, Світового банку тощо.

Постановка задачі. Метою даної статті визначення особливостей трансформації міграційної системи регіонів, орієнтованих на пропозицію робочої сили в напрямку формування «гібридних» міграційних систем. Дана стаття є складовою частиною аналізу регіонального регулювання міжнародної трудової міграції в умовах формування глобального ринку праці.

Результати дослідження автора. Регіональна міграційна політика проходить етап свого становлення в ряді регіональних та субрегіональних інтеграційних організацій, або демонструючи значну динаміку в даному процесі (таких як АСЕАН та МЕРКОСУР), або, досягнувши найвищого рівня внутрішньорегіональної лібералізації переміщення осіб, знаходяться в пошуку оптимальної стратегії комунітарного регулювання трудової міграції з третіх країн (ЄС). Окрім ЄС умовно сильною є інтеграція ринку праці в МЕРКОСУР, АСЕАН та НАФТА демонструють часткову інтеграцію, водночас, якщо НАФТА має тривалу історію часткової лібералізації і меншою мірою схильна було до подальшої лібералізації на рівні РТУ (при високій динаміці регіональної трансформації національних систем), АСЕАН, має вагому динаміку як показників регіональної міграції, так і можливостей для пошуку оптимальної регіональної стратегії міграційного регулювання. Дані візової мережі щодо візової двосторонньої лібералізації підтверджують лідерство ЄС по показнику лібералізації міграції, та середні рівні для американських та окремих африканських (ЕКОВАС) РТУ. Для іншої частини субрегіональних організацій в Африці (таких як САДК) та АСЕАН показник динаміки та абсолютні показники лібералізації є незначними.

ЄС, який володіє достатнім базисом для трансформації своєї політики щодо трудової міграції, має ряд внутрішньополітичних проблем та позаінтеграційних екстерналій, що розмиває цілісність та скоординованість регіональної міграційної політики. За таких умов, трансформація міграційної політики є не лише способом підвищення продуктивності регіональної економіки, а є і інструментом збереження самого РТУ. Рішення Британії про вихід з ЄС, в якому міграційне питання було одним із ключових чинників, також підтверджує дану тезу. Також вагомими чинником є те, що знаходячись поза межами Шенгенської зони, Сполучене Королівство є незалежним у провадженні міграційної політики і за своєю суттю є більш наближеним до supply-driven систем Канади та Австралії, ніж до demand-driven системи решти ЄС.

На сьогодні, ЄС стоїть перед низкою складних взаємопов’язаних проблем, що стосуються як трудової імміграції, так і питань надання притулку, починаючи від короткотермінових кон’юктурних проблем з припливом біженців з Північної Африки та сирійської міграції, так і довгострокових стратегічних проблем розвитку конкурентоспроможних національних та регіонального ринків праці в умовах загострення демографічної кризи та старіння населення в регіоні.

Канада, яка на національному рівні успішно використовує міграційну систему, що базується на пропозиції, на рівні РТУ, НАФТА, має лише обмежену міграційну мобільність окремих категорій працівників, а її можливості для поглиблення інтеграції в міграційному напрямку, насамперед, залежать від політичних чинників у США. Вихід на скоординовану міграційну політику в регіоні буде можливий лише після трансформації національної міграційної політики США. Хоча США загалом, використовуючи demand-driven міграційну систему, і вдається демонструвати кращі показники функціонування ринку праці порівняно з ЄС, це обумовлено загальною більшою ефективністю економіки США та національного ринку праці, зокрема. За наявності досить сталого міграційного притоку, менш небезпечних демографічних тенденцій (кількість осіб віком від 65 р. в США в 2015 р. складала 15 %, в той час як в Італії – 22 %, Греції – 21 %, Німеччині – 21 %, Франції – 19 %), за умови загальної стабільності в економіки, США може зберігати поточну недосконалу, але досить збалансовану систему і надалі, чим відрізняє її від ситуації в Європі, де реформа як національної, так і регіональної міграційної системи, як було показано вище, є критично необхідною.

В Канаді активні кандидати на імміграцію в банку даних є ранжованими відповідно до системи балів Розширеної рейтингової системи (CRS), яка застосовується до всіх економічних імміграційних програм. Система CRS сприяє кандидатам, заявки яких є підтвердженими оцінкою впливу на ринок праці провінцій або території. Серед 1200 балів, отриманих через CRS, 600 можуть бути отримані завдяки підтримці роботодавців, отже, на сьогодні це найбільш вагома частина рейтингової системи. Також кандидати можуть отримати максимум 500 балів за цілу низку особистісних характеристик, які є традиційними як для всієї канадської системи балів, так і для інших країн з аналогічними системами – володіння мовою, рівень освіти, вік (найкращі можливості мають потенційні мігранти віком від 18 до 31 року), досвід роботи в Канаді. Решту 100 балів можна отримати за вміння, які можуть бути передані місцевому ринку та будуть корисні економіці Канади [1]. Не всі пропозиції на роботу можуть дати додаткові міграційні бали. Для цього вони повинні супроводжуватись позитивною Оцінкою впливу на ринок праці (LMIA) від урядового відділу Зайнятості та соціального розвитку Канади (ESDC) [2].

В таблиці 1 наведено дистрибуцію кандидатів в пулі Експрес Доступу на початок 2017 р., а також кількість виданих запитань в 2016 р. відповідно до загальної кількості балів CRS. 78% виданих дозволів в 2015 р. припадали на резидентів Канади, що було обумовлено високими показниками наявних тимчасових робітників, які маючи дозвіл на працевлаштування мали бажання отримати право на постійне місце проживання. Такий механізм імміграційної політики додатково ілюструє трансформацію канадської імміграційної системи в напрямку «гібридної» моделі.

Таблиця 1.
Кандидати на імміграцію в рамках Системи Експрес Доступу станом на 3 січня 2017 р. і видані дозволи в 2016 р. [3]

Розширена система оцінювання (CRS)	Кількість наявних кандидатів	Кількість виданих дозволів в 2016 р.
Більше 1000	401	6 225
950-999	63	3 715
900-949	19	3 452
850-899	2	1 731
800-849	1	1 426
750-799	1	1 426
700-749	0	1 018
650-699	2	324
600-649	2	107
550-599	136	2 162
450-499	7 009	11 928
400-449	14 041	0
Менше 400	36 641	0
Загалом	58 328	33 782

Запровадження такої інновативної системи дозволило прискорити обробку та більш реагувати на потреби ринку праці, в тому числі на локально-регіональному рівні. Внаслідок реформи міграційного доступу, прискорився процесиснг міграційних заяв: у 80% випадків опрацювання аплікації складає близько 6 місяців, на противагу 1-2 рокам за попередніми системами [2]. Вагомою характеристикою нової гібридної системи є її гнучкість. У випадку, коли в системі наявна значна частина аплікантів з пропозиціями на працевлаштування, вона є більшою мірою зорієнтованою на попит, однак, коли їхня кількість зменшується, вона повертається на supply-driven механізму.

У системах, орієнтованих на пропозицію, цільові обсяги міграції для постійних мігрантів, як правило, є запобіжним інструментом для запобігання необмеженому притоку мігрантів, які отримують постійне місце проживання після в'їзду в країну. Проте, в умовах системи орієнтованої на попит, цільові показники можуть бути перепорою ефективному міграційному менеджменту, оскільки визнані цифри значною мірою залежать від потреби в робочій силі та бажання роботодавців наймати мігрантів для задоволення такого попиту. Вищенаведений приклад Канади демонструє можливість міграції без кількісних квот для тих мігрантів, які мають пропозицію на працевлаштування, однак верхні ряди таких потенційних мігрантів займають робітники висунуті саме supply-driven системою [2].

Такі країни, як Канада та Австралія (зокрема, Сервіс відбору вмінь SkillSelect), мають вже тривалу історію використання міграційної системи, орієнтованої на пропозицію міграції, а Канада активно розвиває гібридну систему. Водночас, і інші країни, зокрема, Сполучене Королівство, поступово переходять до supply-oriented системи, як до такої, яка більшою мірою враховує національні інтереси країни-реципієнта міграції, а не окремих роботодавців в країні.

Як Канадська, так і Австралійська міграційні системи почали еволюцію в напрямку гібридизації з середини 2000-х рр. Для Канади необхідність трансформації міграційної системи стала очевидною, коли кількість заяв в очікуванні по міграційним програмам кваліфікованих працівників сягнула 500 тис., а термін очікуванні відповіді по аплікаціям сягав до 68 місяців [4]. Модель Австралійської міграційної політики почала зближатись з підходом міграційної системи США з 2008 р. з оголошенням про запровадженням більшої таргетованості Перманентної програми кваліфікованої міграції через змішення акценту програми на наслідки для попиту через за діяння традиційного для demand-систем запрошень на роботу від роботодавців та уряду [5; N222].

Вже з 1 січня 2009 р. уряд Австралії встановив такий преференційний порядок оцінки заяв по візовим програмам кваліфікованих робітників:

- 1) Візи, які видаються за підтримки роботодавця;
- 2) Візи, які видаються за підтримки державного або територіального уряду;
- 3) Професії з переліку критичного дефіцитних професій;
- 4) Професії з переліку міграційних професій на які є попит;
- 5) Всі інші заяви [5; N222].

Такі реформи, як і у випадку з Канадою, призвели до формування гібридної міграційної політики, в зв'язку з чим кваліфіковані мігранти, які в'їхали до країни на основі міграційної системи балів вже до 2012 р. складали 57%, а кількість мігрантів підтримуваних роботодавцями зросла до 43% [6].

Водночас, сучасні гібридні системи формуються не лише за рахунок трансферту від supply систем. На сьогодні ми можемо стверджувати, що вже в короткостроковій перспективі це буде характерно для всього англосаксонського блоку країн. Підтверджується це початком реформування імміграційної системи США, яка зближить її з Канадською та Австралійсько-Новозеландською та Британською системами. Запропонований у вересні 2017 р. Акт реформування американської імміграції задля сильної зайнятості (RAISE Act), хоча і передбачає скорочення обсягів постійної імміграції по грін-картам і лімітування кількості біженців в обсязі 50 тис., а також скасування візової лотереї, водночас, вона передбачає перехід до міграційної системи балів для відбору кваліфікованих працівників. Запропонована система балів вплине і на національну структуру імміграції, трансформуючись в системну ексклюзію іммігрантів з країн з низьким рівнем людського капіталу, який первинно оцінюватиметься при імміграції [7; 8].

Зокрема, імміграційні бали повинні надаватись залежно від віку (максимально 10 балів для іммігрантів віком від 26 до 30 років), освіти (до 13 балів – максимум при наявності вищої освіти в США, або доктора філософії за STEM спеціальностями), володіння англійською мовою (з урахуванням тестів IELTS та TOEFL – максимум 12 балів за результат отриманий в десятому децилу балів), наявності надзвичайних досягнень (25 балів для нобелівських лауреатів, 15 балів – за високі спортивні досягнення, такі як олімпійські медалі), запрошення на роботу (максимум 13 балів при очікуваній заробітній платі потенційного мігранта на рівні від 300% медіанного доходу домогосподарстві в тому штаті, звідки надходить пропозиція по працевлаштуванню), здійснених інвестицій в комерційні підприємства (до 12 балів при інвестиції від 1,8 млн. дол. США терміном від 3 років), належність до преференційних візових категорій (2 бали). Передбачається встановлення допуску («pass mark») на рівні 30 балів [7; 8; 9]. Щорічно до 140 тис. імміграційних віз повинно видаватись на сонові системи балів, що співставно з тим обсягом дозволів, який на сьогодні видається по мотивам працевлаштування в США.

Рішення про формування міграційної системи балів не є кон'юнктурним чи суто політично мотивованим, зважаючи на системність внесення таких пропозицій урядом країни (такі пропозиції вже виносились на розгляд у формі актів в 2007 та 2013 рр.), можна стверджувати стратегічне прагнення США до формування комбінованої міграційної моделі [7]. Однак, на відміну від Акту 2013 р., RAISE акт не містить спеціального шляху для менш кваліфікованих іммігрантів. Менш кваліфіковані іммігранти відіграють фундаментальну роль у «дуальному ринку праці» США, де іммігранти відіграють вагому роль. До таких галузей відносяться сфери харчування та готельне господарство, будівництво, сільське господарство, обслуговування людей похилого віку та промислове виробництво[8]. Ігноруючи цей факт, акт RAISE, меритократичний по своїй ключовій меті, може завдати шкоди цим галузям, а також ринку праці США.

В глобальному змаганні за таланти країни призначення застосовують сукупність механізмів та варіацій міграційних політик спрямованих на залучення окремих висококваліфікованих спеціалістів. Системи міграційних балів, які є основою supply-driven міграційних систем, є більш ефективними як при залученні, так і при селекції висококваліфікованих мігрантів ніж системи, що базуються на попиті роботодавців, незалежно від конкретного інструменту, який використовується в цих системах (запрошення на роботу, тестування ринку праці, залучення мігрантів за окремим переліком дефіцитних професій тощо) [10].

Тенденції міграційної політики на сьогодні демонструють посилення «гібридизації» в міграційних системах попиту з навичками, при співіснуванні елементів політики та попиту та пропозиції праці, які намагаються збалансувати суперечливі цілі кількісного виміру міграції та можливостей її абсорбції та ефективного працевлаштування мігрантів. В таких умовах міграційна політика потребує дефінізації конкретних цілей, які мають обумовити вибір конкретних механізмів та інструментів імміграційної політики.

Висновки. Низка країн в своїх міграційних системах базуються на гібридних моделях, які поєднують в собі особливості міграції: попиту та пропозиції, в той час, як більшість країн ЄС сповідують принцип міграції попиту і ключовою підставою для залучення трудових мігрантів, в тому числі висококваліфікованих професіоналів, виступає отримання ними запрошення на роботу. Малоефективною на сьогодні є і програма Блакитної карти, чому сприяє як недостатня узгодженість міграційної політики щодо трудової міграції, так і гірші конкурентні умови, які пропонуються країнами ЄС, порівняно з міграційними системами Канади, Австралії та Нової Зеландії. Водночас, Сполучене Королівство, яке провадить найбільш незалежну міграційну політику в рамках ЄС, значно просунулось у модернізації системи відбору трудових мігрантів.

Країни, які мають тривалу історію розвитку міграційної системи балів продовжують їхню модернізацію, отримують можливість скористатись як можливостями систем, що базуються на попиту, так і систем, що базуються на пропозиції міграції. Так, модернізація канадської міграційної системи балів, з одного боку, надала можливість роботодавцям отримати необхідну їм кваліфіковану робочу силу, з іншого боку, незалежні фахівці і надалі можуть іммігрувати в Канаду без обов’язкової прив’язки до визначеного роботодавця. При цьому, органи імміграційної влади мають можливість динамічно реагувати на зміни ситуації на ринку праці, а також підбирати для в’їзду найбільш кваліфіковану частину заявників.

Наявні міграційні системи в світі не можуть залишатись сталими в умовах динамічного співіснування глобального, регіональних та національних ринків праці. Міграційні системи, які базуються на пропозиції праці, підтверджують свою відносну вищу ефективність порівняно з переважаючими на сьогодні системами попиту, однак, і вони трансформуються в гібридні системи, які залишаючи в основі національні інтереси країн призначення, та, беручи до уваги глобальну пропозицію праці, враховують короткотермінові потреби та пріоритети роботодавців.

Для всіх регіональних інтеграційних угруповань, які вийдуть на рівень економічного розвитку та ступінь інтеграції ЄС, постане питання ефективності регіональної міграційної політики та необхідності узгодженості з переходом до розробки спільної міграційної політики щодо третіх країн. Сучасна міграційна політика є складним комплексом економічних, політичних, соціальних, культурних (в тому числі і релігійних) проблем, які можуть вирішуватись лише в сукупності із залученням максимально можливого комплексу акторів, починаючи від мікрорівня (роботодавців, профспілок, неурядових організацій), до окремих держав та регіональних організацій, використовуючи в тому числі і неформальні переговори на рівні регіональних консультативних процесів та з урахуванням перспективного розширення участі міжнародних організацій і винесенням міграційного регулювання на глобальний рівень за аналогією міжнародного регулювання торгівлі на рівні СОТ.

Гібридні міграційні системи на сьогодні формуються переважно в країнах традиційної міграції в регіонах Північної Америки та Океанії. Більшість міграційних політик цих регіонів пройшли стадію чистих supply-driven міграційні систем, окрім США, рух якої до гібридної моделі йтиме від системи, заснованої на попиту на робочу силу. Зважаючи на історичну спільність країн, що входять до РТУ НАФТА і ANZCERTA, а також британської міграційної системи, що також враховує систему балів, яка може набрати ще більш вагомо значення після Brexit, на нашу думку, в перспективі зможемо говорити про англосаксонську міжрегіональну модель міграційної системи, що базується на гібридній міграційній системі.

Список літератури.

1. Desiderio M. V., Hooper K. The Canadian Expression of Interest System: A Model to Manage Skilled Migration to the European Union? // Migration Policy Institute. 2016. URL: <http://www.migrationpolicy.org/research/canadian-expression-interest-system-model-manage-skilled-migration-european-union> (дата звернення: 16.11.2017)
2. Recruiting for success. Challenges for Canada’s Labour Migration System // OECD. 2016. URL: <https://www.oecd.org/els/mig/recruiting-for-success-Canada.pdf> (<https://www.oecd.org/els/mig/recruiting-for-success-Canada.pdf>) (дата звернення: 16.11.2017)
3. Express Entry Year-End Report 2016 // Government of Canada. URL: <http://www.cic.gc.ca/english/resources/reports/ee-year-end-2016.asp> (<http://www.cic.gc.ca/english/resources/reports/ee-year-end-2016.asp>) (дата звернення: 16.11.2017)
4. O’Shea E. Missing the Point(s): The Declining Fortunes of Canada’s Economic Immigration Program // Transatlantic Academy Paper Series, January 2009. URL: http://trends.gmfus.org/doc/TA_OShea_web.pdf (дата звернення: 16.11.2017)
5. Evans C. Ministerial Statement by Senator Chris Evans, Minister for Immigration and Citizenship: Changes to the 200809 Skilled Migration Program. 2008. URL: <http://www.visabureau.com/australia/news/18-12-2008/evans-migration-plan-revised-to-give-those-with-high-in-demand-skills-priority.aspx> (дата звернення: 16.11.2017)
6. Migration Program Report, Program Year to 30 June 2012 // Department of Immigration and Citizenship, Australian Government, retrieved April 15, 2013. URL: <http://www.immi.gov.au/media/statistics/pdf/report-on-migration-program-2011-12.pdf> (дата звернення: 16.11.2017)
7. Reforming American Immigration for Strong Employment Act or the RAISE Act // U.S. Congress legislation. URL: <https://www.congress.gov/bill/115th-congress/senate-bill/354> (дата звернення: 16.11.2017)
8. The RAISE Act: What Lies Beneath the Proposed Points System? // American Immigration Council. 2017. URL: <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/raise-act> (<https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/raise-act>) (дата звернення: 16.11.2017)
9. Points based Immigration USA Green Card – Full Details- RAISE Act 2017 // RedBus2US. 2017. URL: <https://redbus2us.com/points-based-immigration-usa-green-card-full-details-raise-act-2017> (дата звернення: 16.11.2017)
10. Czaika M., Parsons C. R. Supply-driven policy systems prove most effective in attracting high-skilled migrants. 2016. URL: <https://www.knomad.org/sites/default/files/2017-03/Policy%20Brief%205%20Attracting%20High-Skilled%20Migrants.pdf> (дата звернення: 16.11.2017)

References.

1. Desiderio M. V., Hooper K. (2016) “The Canadian Expression of Interest System: A Model to Manage Skilled Migration to the European Union?” [Online], available at: <http://www.migrationpolicy.org/research/canadian-expression-interest-system-model-manage-skilled-migration-european-union> (Accessed 16 November 2017)
2. OECD (2016) “Recruiting for success. Challenges for Canada’s Labour Migration System” ?” [Online], available at: <https://www.oecd.org/els/mig/recruiting-for-success-Canada.pdf> (<https://www.oecd.org/els/mig/recruiting-for-success-Canada.pdf>) (Accessed 16 November 2017)
3. Government of Canada (2017) “Express Entry Year-End Report 2016” [Online], available at: <http://www.cic.gc.ca/english/resources/reports/ee-year-end-2016.asp> (<http://www.cic.gc.ca/english/resources/reports/ee-year-end-2016.asp>) (Accessed 16 November 2017)
4. O’Shea E (2009) “Missing the Point(s): The Declining Fortunes of Canada’s Economic Immigration Program” [Online], available at: http://trends.gmfus.org/doc/TA_OShea_web.pdf (Accessed 16 November 2017)
5. Evans C (2008) “Ministerial Statement by Senator Chris Evans, Minister for Immigration and Citizenship: Changes to the 200809 Skilled Migration Program” [Online], available at: <http://www.visabureau.com/australia/news/18-12-2008/evans-migration-plan-revised-to-give-those-with-high-in-demand-skills-priority.aspx> (Accessed 16 November 2017)
6. Department of Immigration and Citizenship (2013) “Migration Program Report, Program Year to 30 June 2012” [Online], available at: <http://www.immi.gov.au/media/statistics/pdf/report-on-migration-program-2011-12.pdf> (Accessed 16 November 2017)
7. U.S. Congress legislation (2017) “Reforming American Immigration for Strong Employment Act or the RAISE Act” [Online], available at: <https://www.congress.gov/bill/115th-congress/senate-bill/354> (Accessed 16 November 2017)

8. American Immigration Council (2017) “The RAISE Act: What Lies Beneath the Proposed Points System?” [Online], available at: <https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/raise-act> (<https://www.americanimmigrationcouncil.org/research/raise-act>) (Accessed 16 November 2017)

9. RedBus2US (2017) “Points based Immigration USA Green Card – Full Details- RAISE Act 2017” [Online], available at: <https://redbus2us.com/points-based-immigration-usa-green-card-full-details-raise-act-2017> (Accessed 16 November 2017)

10. Czaika M. and Parsons C. R. (2016) “Supply-driven policy systems prove most effective in attracting high-skilled migrants” [Online], available at: <https://www.knomad.org/sites/default/files/2017-03/Policy%20Brief%205%20Attracting%20High-Skilled%20Migrants.pdf> (Accessed 16 November 2017)

Стаття надійшла до редакції 02.12.2017 р.